

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 31 ต.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16403	หน้า 5
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มรดกกล้วยข้าว

ขันห้าโกฐาก

ขันห้าโกฐาก หรือ “ขันแก้วห้าโกฐาก” หมายถึง พานใส่ข้าวตอกดอกไม้ ซึ่ง
จะจัดวางข้าวตอกดอกไม้ตลอดถึงธูปเทียนเป็น 5 ส่วนบนพาน เพื่อบูชาคุณของสิ่งสำคัญ
5 สิ่งได้แก่

1. พุทธรัตนโกฐาก เป็นส่วนสำหรับบูชาพระพุทธเจ้า
2. ธรรมรัตนโกฐาก เป็นส่วนที่จัดไว้สำหรับบูชาพระธรรม
3. สังฆรัตนโกฐาก เป็นส่วนที่ใช้สำหรับบูชาพระสงฆ์
4. ครูฐานิยรัตนโกฐาก คือส่วนสำหรับบูชาบิดามารดา ครู อาจารย์
5. กัมมฐานรัตนโกฐาก คือ ส่วนสำหรับบูชาพระกัมมฐาน

ในช่วงฤดูกาลเข้าพรรษา ชาวล้านนา
นิยมไปทำบุญที่วัดในวันธรรมสวนะเป็นจำนวน

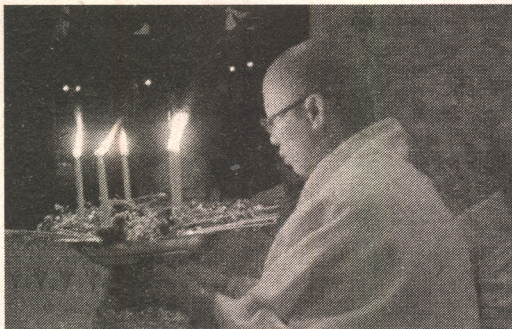

มาก พร้อมนี้ยังมีผู้เฒ่าผู้แก่ไปปฏิบัติธรรมในวันดังกล่าวโดยนอนค้างคืนที่วัดด้วย โอกาส
นี้ได้มีการจัดตั้งขันห้าโกฐากในพระวิหารซึ่งเป็นสถานที่สำหรับบำเพ็ญบุญ เพื่อเอื้อประโยชน์
ให้กับผู้ที่ปฏิบัติกรรมฐาน โดยเฉพาะผู้ที่นอนวัด ทั้งนี้พบว่ามีบางวัดจัดตั้งขันห้าโกฐากในทุก
ๆ วันธรรมสวนะนอกฤดูกาล พรรษาด้วย

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ 31 ส.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16403	หน้า 5
-------------------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

อย่างไรก็ตาม ในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ก็มักมีการจัดตั้งขันห้าโกฐากูเสมอ เช่น ในกรณีต่อไปนี้

1.พิธีพุทธาภิเษกพระพุทธรูปใหม่ ตลอดจนวัดถุ่มงคลต่าง ๆ ก่อนพิธีต้องมีการยกขันห้าโกฐากูขึ้นกล่าวคำเืองการ

2.พิธีฉลองสมโภชถาวรวัตถุอัน เป็นศาสนสถานในพระพุทธศาสนา ต้องยกขันห้าโกฐากู กล่าวคำนมัสการ ก่อนจะเริ่มพิธีเจริญพระพุทธมนต์

3. ในการบำเพ็ญภาวนาของพระภิกษุสงฆ์ จะต้องมีการยกขันห้าโกฐากู เพื่อยก رأลึกถึงคุณทั้งห้าโกฐากู

4. ในการบำเพ็ญภาวนาของอุบาสก อุบาสิกา ที่กระทำร่วมกันเป็นหมู่คณะ ต้องมีการยกขันห้าโกฐากูขึ้นกล่าวคำนมัสการ

5. ในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับพระศาสนา บางครั้งอาจมีพฤติกรรมที่ดูไม่เหมาะสม เกรงจะเป็นสิ่งไม่ดีงาม อาจนำพาภัยมาสู่ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมนั้น ๆ แล้ว มักจัดขันห้าโกฐากูเพื่อยกขอขมาเพื่อ

ขอโทษในพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น

ปัจจุบัน ขันห้าโกฐากูถูกลดความนิยมลง เพราะผู้คนไม่นิยมไปนอนวัน อีกครั้งการจัดกิจกรรมในเชิงพิธีกรรม มักจัดให้มี “ขันตั้ง” อันได้แก่ พานครูทดแทน ขันห้าโกฐากูจึงไม่ค่อยจะมีปรากฏให้พบเห็น หรืออาจมีแต่ไม่มีคนรู้จักก็ว่าได้.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ <http://board.palungjit.org/5080519-post3029.html>, <http://www.chiangraifocus.com/forums/index.php?topic=286712.0>)